

Sławomir Zieliński, Dawid Graczyk

**JEMIOŁA POSPOLITA *VISCUM ALBUM* L. - NOWA ROŚLINA
ŻYWIETELSKA LARW *OPLOSLA FENNICA* (PAYK.)
(*COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE*)**

**The mistletoe *Viscum album* L. – a new host plant for larvae
Oplosia fennica (Payk.) (*Coleoptera: Cerambycidae*)**

W literaturze poruszającej temat powiązań troficznych ksylobiontycznych larw chrząszczy z rodziny kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*), tylko w kilku publikacjach wzmiankuje się o ich żerowaniu na jemiole pospolitej *Viscum album* L. Jako konsumentów tej rośliny wymienia się zaledwie dwa gatunki z rodzaju kozulka *Pogonocherus* Zett.: *P. hispidulus* (Pill. et Mitt.) (Duffy 1953, Danilevskij i Miroschnikov 1985) i *P. hispidus* (L.) (Gutowski 1984, Danilevskij i Miroschnikov 1985, Bense 1995) oraz rogatka *Acanthoderes clavipes* (Schrank) (Horion 1974).

W dniu 19.03.1999 roku, w jemiole rosnącej na lipie drobnolistnej *Tilia cordata* Mill., stwierdzone zostały czynne żerowiska *Oplosia fennica* (Payk.) – gatunku nie podawanego dotąd z tej rośliny żywicielskiej. Na tym samym egzemplarzu jemioly stwierdzono także czynne żerowiska kozulki *P. hispidus*. Stanowisko obserwacji zlokalizowane było w środkowej enklawie łąk i pastwisk Krykulec na zachód od Gdyni, na obszarze wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego, w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym (UTM CF 34). Z założonych hodowli laboratoryjnych otrzymano *imagines* wymienionych gatunków. Egzemplarze dowodowe znajdują się w zbiorze jednego z autorów (D. Graczyk).

Pod względem upodobań troficznych *O. fennica* zaliczany jest do gatunków oligofagicznych drzew liściastych, przy czym wyraźnie preferuje drewno lipowe. Jako gatunki żywicielskie jego larw podawane są także: buk, dąb, jarząb, jesion, olcha, orzech, wiąz, wierzba, wiśnia. Analiza zebranych żerowisk wykazała, całkowicie niezależny od zmiany (przestrzennej) gatunku pokarmowego rośliny, fakt ciągłości żerowisk obydwu taksonów owadów. Dowodzi to znaczącej plastyczności i tolerancji pokarmowej zasiedlających te rośliny kózkowatych.

Warto dodać – z uwagi na to, iż miejsce obserwacji znajdowało się w obrębie obszaru szczególnie chronionego (park krajobrazowy), że *O. fennica* jest gatunkiem interesującym z punktu widzenia ochrony przyrody Pomorza (Zieliński 1997, 1999, 2001).

Panu Profesorowi Jerzemu R. Starzykowi składamy podziękowania za udostępnienie literatury.

LITERATURA

- BENSE U. 1995. Longhorn beetles. Illustrated key to the *Cerambycidae* and *Vesperidae* of Europe. Margraf Verlag, Weikersheim.
- DANILEVSKIJJ M. L., MIROSHNIKOV A. I. 1985. Zhuki-drovoseki Kavkaza (*Coleoptera, Cerambycidae*). Opredelitel'. Krasnodar.
- DUFFY E. A. J. 1953. A monograph of the immature stages of British and imported timber beetles (*Cerambycidae*). Print. by order of the trustees of the British Museum, London.
- GUTOWSKI J. M. 1984. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Puszczy Białowiejskiej – studium ekologiczno-biocenotyczne. (mscr.) Praca doktorska. Zakł. Lasów Naturalnych, Białowieża.

- HORION A. 1974. Faunistik der mitteleuropäischen Käfer. *Cerambycidae* – Bockkäfer. 12. Überlingen – Bodensee.
- ZIELIŃSKI S. 1997. Ocena biotopów oraz typowanie gatunków lokalnie cennych jako jeden z celów badań faunistycznych na przykładzie analizy kózkowatych (*Coleoptera*, *Cerambycidae*) Lasów Mirachowskich (Pojezierze Kaszubskie, Kaszubski Park Krajobrazowy). Przegł. Przyr. 8, 3: 85-91.
- ZIELIŃSKI S. 1999. Kózkowate (*Coleoptera*: *Cerambycidae*) Lasów Mirachowskich na Pojezierzu Kaszubskim. mscr, rozprawa doktorska, Katedra Entomologii Leśnej Akademii Rolniczej w Krakowie, Kraków-Gdańsk.
- ZIELIŃSKI S. 2001. Wstępna analiza fauny kózkowatych (*Coleoptera*: *Cerambycidae*) Drawieńskiego Parku Narodowego. Przegł. Przyr. 12, 1-2: 3-24.

Summary

The present note focuses on the so far unrecorded predation of xylobiontic larvae of the *Oplasia fennica* beetle (*Coleoptera*: *Cerambycidae*) on mistletoe *Viscum album*.

Paulina Garbalińska, Dariusz Kucharski, Michał Żmihorski

STANOWISKO PACHNICY DĘBOWEJ *OSMODERMA EREMITA* SCOPOLI, 1763 (*COLEOPTERA*, *SCARABAEIDAE*) W CEDYŃSKIM PARKU KRAJOBRAZOWYM

Locality of hermit beetle *Osmoderma eremita* (*Coleoptera*, *Scarabaeidae*) in Cedyński Landscape Park

Osmoderma eremita – pachnica dębowa, chrząszcz z rodziny żukowatych *Scarabaeidae*, jest jednym z rzadszych i najbardziej zagrożonych owadów w Polsce i w Europie. Obejmuje on swoim zasięgiem zachodnią, środkową i południową część kontynentu. Północna granica jego występowania to południowa Skandynawia, na wschodzie sięga rejonu Zbiornika Kujbyszewskiego. W Polsce notowany był z kilkudziesięciu stanowisk w całym kraju (głównie na Pomorzu, Śląsku, w Wielkopolsce i w Małopolsce) (Burakowski et al. 1983, Szałko 1992). Pachnica jest jednym z największych krajowych chrząszczy. Osiąga 22–32 mm i masę powyżej 1,5 g. Jej pokrywy mają czarną lub brunatnoczarną barwę z metalicznym połyskiem. Przedplecze *O. eremita* jest węższe od pokrywy, z guzkami i szeroką bruzdą biegnącą przez jego środek (Stebnicka 1978, Hedin i Ranius 2002). Rozwój pachnicy przypomina cykl życiowy części kruszczyc *Cetoniinae* i jelonkowatych *Lucanidae*. Larwy rozwijają się przez 2–4 lata w próchniejącym drewnie drzew liściastych (głównie w dziuplach). Gatunek ten preferuje wierzby, lipy i dęby. *O. eremita* jest chrząszczem ciepłolubnym. Najdogodniejszym dla niego siedliskiem są stare drzewa, zwłaszcza te silnie eksponowane na promienie słoneczne (polany, skraj lasu, samotnie stojące) (Stebnicka 1978, Burakowski et al. 1983, Ranius i Nilsson 1997).